

Metodika evidencie umeleckej činnosti

Pravidlá evidencie výstupov v CREUČ 2020 – filmové umenie

Obsah

1. Filmové umenie - špecifiká evidencie výstupov v CREUČ (k bodu 4. Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	1
2. Filmové umenie - v CREUČ neakceptované výstupy (k bodu 4.2 Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti).....	3
3. Filmové umenie a audiovizia - kategorizácia výstupov umeleckej činnosti (k bodu 5. Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti).....	4
3.1 Filmové umenie a audiovizia - kritériá pre závažnosť.....	4
3.2 Filmové umenie a audiovizia - kritériá pre rozsah umeleckého výstupu.....	5
4. Filmové umenie a dokumentácia (k bodu 7. Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	5

1. Filmové umenie - špecifiká evidencie výstupov v CREUČ (k bodu 4. Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

Zásady evidencie umeleckej činnosti (*vysvetlivky a spresňujúce údaje*)

Predmetom evidencie v oblasti filmové umenie sú:

- **Verejne dostupné profesionálne audiovizuálne diela, t. j. diela vytvorené a verejne uvedené v profesionálnom režime.** V CREUČ sa evidujú predovšetkým hrané, dokumentárne a animované filmy, dramatické a dokumentárne seriálové cykly a série. (*pri evidencii je potrebné sa riadiť pravidlami dokladovania v bode 4*).

Oprávnení spracovatelia EUCA vkladajú záznamy:

- **po prvom oficiálnom zverejnení (premiére) jednotlivo** podľa druhu umeleckého výkonu: *réžia, námet, scenár, dramaturgia¹, kamera, strih, zvuk, animácia, vizuálne efekty, výtvarné návrhy, architektúra (pre film), kostýmy, herecký výkon, hudba, produkcia, reštaurovanie filmových diel.*
- V prípade **ďalších** (najmä *festivalových, televíznych premiérových a ostatných*) **uvedení diela** autor, ktorý sa podieľal na jeho vzniku vo viacerých tvorivých zložkách (napr.

¹ V druhu umeleckej činnosti je možné evidovať aj **dramaturgiu filmových pásiem, prehliadok a festivalov**. Tie sa však spravidla uvádzajú v kategórii diel menšieho rozsahu, bez ohľadu na dĺžku trvania pásma, počet diel v sekcii a pod.

réžia, námet i scenár), **kladá záznam iba raz a v jednej kategórii**, ktorá najzávažnejšie reprezentuje jeho umelecký podiel.

Poznámky k umeleckým zložkám v audiovizuálnych dielach:

- a) **Autorský výstup** – vo filmovom umení sa ním rozumie filmové / audiovizuálne dielo vo všetkých zúčastnených tvorivých zložkách (*réžia, scenár, kamera... atď.*), okrem interpretačných výstupov.
- b) **Interpretačný výstup/výkon** – v oblasti filmového umenia ide najmä o hereckú interpretáciu postavy, (*evidencia vo všetkých kategóriách závažnosti*). Môže ísť aj o interpretáciu komentára k dokumentárnym filmom, či výkon moderátorov a pod. (*vo týchto prípadoch je možná evidencia iba v kategórii X – ostatné výstupy, a dočasne sa volí formulár druhu umeleckej činnosti „herecký výkon“*).
- c) **Percentuálny podiel** v oblasti filmového umenia je potrebné definovať v prípade spolupráce dvoch alebo viacerých umelcov pri rovnakom autorskom výstupe v jednom diele. Podiel v prípade evidencie interpretačného výkonu je vždy stopercentný.
- d) V prípade **hereckých výstupov** môžu byť výkony vo vedľajších rolách posúdené ako výkony menšieho rozsahu aj vtedy, ak sa jedná o dlhometrážne dielo.
- e) **Reštaurovanie filmového diela** sa eviduje prostredníctvom evidenčného formuláru „*RE reštaurovanie filmu a multimédií, autorský výstup, druh výstupu: dielo*“.
- f) Tvorba **rozhlasového dramatického diela** sa primárne eviduje prostredníctvom evidenčného formuláru „*DU dramatické dielo*“; rozhlasový herecký výkon prostredníctvom evidenčného formuláru „*DU herecký výkon*“. Vo FU sa môžu evidovať výstupy, ktoré sa **priamo dotýkajú filmového umenia** (napr. scenáre / dramaturgia pre odborné filmové relácie a pod.) Pri evidencii výstupov **rozhlasovej tvorby** je potrebné, aby spracovateľ EUCA v spolupráci s autorom výstupu a s povereným odborným garantom rozhodol o spôsobe evidencie, s prihliadnutím na zásadu evidencie **podľa opisov príslušných študijných odborov**.
- g) **Réžia slovenského znenia vo filme** sa nemôže evidovať rovnocenne ako réžia nového audiovizuálneho diela. **Režisér dabingu**, ak autor nepracuje s prostriedkami audiovizuálnej tvorby, ale s prostriedkami dramatických umení (práca s hlasom a hereckým/hlasovým výrazom), obdobne ako režiséri divadelných inscenácií. Všetky výkony v oblasti dabingu (či filmu alebo seriálu) presne charakterizujú a evidujú sa v divadelnom umení a iba v kategórii X (ostatné umelecké výkony), pozri: *Metodika evidencie umeleckej činnosti, Pravidla evidencie v CREUČ 2020 pre divadelné umenie*.

Premiérové uvedenie audiovizuálneho diela

Ako premiérové zverejnenie umeleckého výstupu sa môže evidovať:

- a) **prvé** oficiálne zverejnenie (zvyčajne slávnostná premiéra za účasti tvorcov alebo distribučná premiéra);
- b) **prvé** televízne uvedenie diela;
- c) uvedenie **na domácich a zahraničných festivaloch**;

- d) uvedenie **na významných** príležitostných domácich alebo zahraničných **podujatiach** (napr.: *dni slovenskej kultúry, dni slovenského filmu a pod.*);
- e) profilové predstavenia, retrospektívy a prehliadky významných tvorcov.

Poznámka: Všetky produkcie typu **hrané seriály, dokumentárne seriály, cyklické náučno-popularizačné relácie** a pod. sa spravidla evidujú **ako jeden záznam**. Ostatné náležitosti (počet častí, ich názvy, žáner alebo druh, podiel tvorcov) sa uvedú v poli Ďalšie údaje. Z hľadiska **rozsahu** takéto výstupy môžu byť zaradené medzi **výstupy väčšieho rozsahu**.

V odôvodnených prípadoch je však možné zapisovať periodické relácie, resp. časti cyklov a minisérií **aj jednotlivo** (spravidla 3 až 13 častí). V takýchto prípadoch je rozhodujúca miera **kreativity a individuálneho autorského prístupu ku každej časti série** (napr.: *Zlatá šedesátá*, televízne cykly *GEN; Prvá* a pod.). Tieto prípady OHO posudzuje individuálne, ohľad berie na konkrétny, evidovaný autorský prístup.

V prípade uvádzania viacerých častí série na rôznych podujatiach a festivaloch sa evidovanie jednotlivých častí na tom istom podujatí alebo na tej istej distribučnej platforme môže akceptovať iba v prípade prvého verejného uvedenia série, pri všetkých ostatných platí, že **celá séria sa uvádza ako jeden záznam**.

2. Filmové umenie - v CREUČ neakceptované výstupy (k bodu 4.2 Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

1. Umelecké výstupy realizované na pôde školy, ktoré vznikli ako súčasť pedagogického procesu a umelecké výstupy realizované (resp. prezentované) ako súčasť prednášky, workshopu a pod.

2. Reprízové uvedenie:

- a) všetky ďalšie predstavenia po prvom zverejnení (*kinodistribúcia a pod.*);
- b) všetky ďalšie uvedenia v televíziách;
- c) opakované uvedenie v rámci toho istého festivalu alebo príležitostného podujatia.

3. Výstupy, ktoré nemajú pripojenú požadovanú sprievodnú dokumentáciu (*podrobne bod 4. Filmové umenie a dokumentácia*).

4. Spravodajské a publicistické televízne žánre a diela, v ktorých prevažuje informačná funkcia či komerčný účel. Výnimku tvoria také diela, pri ktorých je rozhodujúcim kritériom prítomnosť kreatívneho autorského prístupu.

5. Samostatné časti televízneho seriálu

6. Multimediálne výstupy (tie sú primárne predmetom evidencie vo VU. Predmetom evidencie v oblasti filmového umenia môžu byť v prípadoch, ak je filmová zložka v multimediálnom diele dominantná.)

7. Ocenenie za umelecké dielo alebo výkon, vrátane **nominácie na ocenenie** (napr.: *Slnko v sieti, Český lev*, ceny filmovej kritiky a pod.) sa v súčasnom systéme neeviduje ako umelecký výstup, ale dokladuje

a uvádza sa v poli „Ďalšie údaje“ v evidenčnom formulári príslušného evidovaného výstupu a zhodnocuje závažnosť výstupu.

3. Filmové umenie a audiovizia - kategorizácia výstupov umeleckej činnosti (k bodu 5. Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

3.1 Filmové umenie a audiovizia - kritériá pre závažnosť

Závažnosť umeleckého výstupu v oblasti filmového umenia a audiovizie

Pri hodnotení závažnosti umeleckých výstupov sa vychádza primárne z jeho inštitučno-odborného prijatia vyjadreného na základe festivalového a ďalšieho inštitucionálneho ocenenia, prípadne na základe konsenzu vyjadreného v relevantnej odbornej reflexii.

- **Závažné umelecké výstupy** označené prvým písmenom „Z“ sú výstupy **špičkovej medzinárodnej kvality**, ktorá je spravidla dokladovaná konsenzom renomovaných medzinárodných odborných platforiem. Podmienkou zaradenia je splnenie **minimálne jednej z nasledovných podmienok**:
 - a) **ocenenie** diela v hlavnej súťaži na minimálne **jednom renomovanom zahraničnom festivale**;
 - b) **uviedenie** v hlavnej súťaži minimálne **dvoch zahraničných renomovaných festivalov**;
 - c) **pozitívne ohlasy uvedenia** diela na renomovanom nesúťažnom zahraničnom festivale;
 - d) **ocenenie** diela v hlavných súťažných sekciách na minimálne dvoch zahraničných festivalov, ktoré nepatria medzi renomované podujatia;
 - e) vydokladovaný konsenzus o mimoriadnom vplyve, resp. akceptácii v medzinárodnom meradle (vyjadrený napr. zargumentovanými a na **relevantných platformách** publikovanými názormi medzinárodne akceptovaných odborníkov).

(Vo všetkých prípadoch je potrebné riadiť sa aj pravidlami dokladovania v bode 4.)

- **Menej závažné umelecké výstupy** označené prvým písmenom „Y“ sú výstupy, ktoré dokladujú akceptáciu resp. ocenenie v medzinárodnom alebo špičkovom národnom kontexte. Podmienkou zaradenia je splnenie **minimálne jednej z nasledovných podmienok**:
 - a) **uviedenie v súťaži** zahraničného podujatia;
 - b) **mimosúťažné uvedenie na minimálne dvoch** zahraničných podujatiach (s vylúčením trhových projekcií);
 - c) **ocenenie** diela na renomovaných domácich podujatiach;

- d) **uviedenie** diela na minimálne dvoch renomovaných domácich podujatiach / inštitúciách zameraných v dominantnej miere na filmové umenie ;
- e) vydokladovaný **ohlas medzi zahraničnými, resp. akceptovanými domácimi odborníkmi**, výrazné ovplyvnenie domácej tvorby alebo iná forma úspechu v domácom kontexte (napr.: divácka návštevnosť, ocenenie Slnko v sieti alebo Igric) s prihliadnutím na ich význam v medzinárodnom, resp. špičkovom národnom kontexte.

(Vo všetkých prípadoch je potrebné riadiť sa aj pravidlami dokladovania v bode 4.)

- **Ostatné výstupy** a aktivity označené prvým písmenom „X“ sú výstupy a aktivity, ktoré nespĺňajú, resp. nedokladujú podmienky na zaradenie do predchádzajúcich dvoch kategórií.

Poznámka: v niektorých prípadoch umelecký výstup nemusí spĺňať kritéria na zaradenie do kategórie vyššej závažnosti v roku svojho prvého uvedenia, ale **môže ašpirovať na zvýšenie závažnosti** (napr. účasťou na renomovaných podujatiach, závažnými oceneniami a pod.) v nasledujúcom roku.

3.2 Filmové umenie a audiovizia - kritériá pre rozsah umeleckého výstupu

Rozsah umeleckého výstupu sa posudzuje podľa dĺžky (resp. trvania) diela a podľa miery výskytu či zastúpenia konkrétnej umeleckej zložky.

- a) Za **diela väčšieho rozsahu** (v súčinnosti s Vyhláškou) sa považujú dlhometrážne hrané diela s dĺžkou 60 min a viac, dokumentárne diela s dĺžkou 50 min a viac, a diela vytvorené technikami animácie s dĺžkou 20 min a viac.
- b) Za **diela menšieho rozsahu** (v súčinnosti s Vyhláškou) sa považujú stredometrážne a krátkometrážne hrané diela s dĺžkou do 60 min, dokumentárne diela do 50 min a diela vytvorené technikami animácie do 20 min.

V prípade menšej miery zastúpenia (napr. herec vo vedľajšej role, animačná zložka v hranom a dokumentárnom filme a pod.), ale spravidla aj v prípade výstupov v kategóriách **námet, dramaturgia, vizuálne efekty** sa vždy volí **kategória menšieho rozsahu** umeleckého výstupu. V odôvodnených individuálnych prípadoch je možné toto pravidlo prehodnotiť.

Poznámka: Pri evidencii výstupov **filmových producentov** sa pre potreby CREUČ môžu evidovať výstupy **financujúcich kreatívnych producentov** v kategórii diel väčšieho rozsahu a výstupy **výkonných producentov** v kategórii diel menšieho rozsahu.

4. Filmové umenie a dokumentácia (k bodu 7. Spoločných pravidiel CREUČ 2020 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

Pre všetky výstupy za filmové umenie sa ako **povinná sprievodná dokumentácia vyžaduje**:

- a) **príloha v podobe nasnímaných titulkov z audiovizuálneho diela**, ktoré jednoznačne určujú názov diela, evidovaný druh umeleckej činnosti a jeho autora;
- b) **doklad jednoznačne určujúci dátum zverejnenia** vykazovaného umeleckého výstupu (*screenshot* webovej stránky televízie s dátumom jeho uvedenia, **oficiálna pozvánka** na premiéru, **výňatok z festivalového katalógu / programu** alebo *screenshot* uvedenia filmu na festivale alebo inom podujatí; pri dielach zverejnených iba na internete je možné doložiť napr. potvrdenie producenta, pričom je žiadúca aj stručná explikácia stratégie zverejnenia diela resp. dokladovanie skutočnosti, že dielo vzniklo a bolo uvedené v profesionálnom režime).

V prípade evidencie v kategóriách závažných a menej závažných výstupov (v nadväznosti na bod 3.1. - kritériá závažnosti) sa ďalej vyžaduje priložiť minimálne jeden z nasledujúcich dokladov:

- a) **doklad festivalového ocenenia** (s prihliadnutím na konkrétny druh umeleckého výkonu);
- b) **pozvanie do súťažného alebo mimosúťažného festivalového uvedenia** (doklad o vyzvanej účasti, potvrdenej oficiálnym pozvaním na festival a/alebo dokumentáciou osobnej účasti; v prípade zaradenia do kategórie závažných diel je nutné doložiť aj súťažný charakter sekcie, v ktorej bol film uvedený, resp. dostatočný počet pozvaní – podľa konkrétnych požiadaviek bodu 3.1);
- c) **výber z ODBORNÝCH ohlasov doma a v zahraničí s priložením skenov konkrétnych textov** (OHO je oprávnené posúdiť relevantnosť výberu, pričom sa predpokladá, že závažnosť diela spravidla zvyšuje pozitívny a na dostatočne akceptovateľnej odbornej úrovni sformulovaný ohlas, prihliadajúci najmä na umelecké a iné kreatívne aspekty diela či výkonu; relevanciu ohlasu môže, ale nemusí zvýšiť medzinárodný či národný konsenzus o autorovi ohlasu ako rešpektovanom odborníkovi, publikovanie v médiách systematicky sa venujúcich odbornej reflexii audiovizie, kultúry, a príbuzných oblastí, a pod. Naopak, relevanciu môžu znížiť žánre ohlasov príbuzné s PR stratégiami diela – aké často nachádzame aj rešpektovaných médiách, publikovanie na súkromných blogoch, a pod.).

Ako doplňujúcu dokumentáciu (najmä v prípadoch, keď z rôznych dôvodov nie je možné dokladovať výstup povinnou dokumentáciou) je možné pripojiť:

- a) **zmluvu**, ktorá autora zaväzuje k umeleckému výkonu a ku konkrétnemu druhu umeleckej činnosti. Zmluva musí **jednoznačne identifikovať evidovaný výstup umeleckej činnosti ako aj priamy súvis s autorom výstupu**;
- b) **potvrdenie produkčnej spoločnosti** (resp. vedúcich pracovníkov televíznych spoločností) **o účasti a funkcii autora** pri realizácii umeleckého výstupu. Potvrdenie **musí obsahovať aj dátum a formu zverejnenia výstupu**;
- c) **informácie o diele na webových stránkach Slovenského filmového ústavu**, ktorý v zmysle zákona o audiovizii vedie verejne prístupnú evidenciu slovenských audiovizuálnych diel;

- d) **oficiálne stránky produkčnej spoločnosti** a na nej zverejnené **oficiálne titulkové listiny** filmových diel.

Pre výstupy za filmové umenie sa ako dokumentácia NEAKCEPTUJE:

- a) dokladovanie autorských výstupov cez sprostredkovateľské a webové portály rôznych filmových databáz pre fanúšikov (napr.: **čsfd, fdb, osobnosti, kinobox** a iné, ale **ani stránky súkromného distribútora filmu**);
- b) dokumentácia v podobe **televízneho programu** alebo so **všeobecným webovým odkazom** na archívy televízií.